

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 27/2021-21

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 28. januára 2021 v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára (sudca spravodajca), zo sudkyne Jany Laššákovej a sudcu Ľuboša Szigetiho prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátkou JUDr. Ivetou Balalovou, Ružová dolina 10, Bratislava, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Csp 91/2017 a jeho uznesením sp. zn. 9 Csp 91/2017 z 27. decembra 2018 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

Odôvodnenie:

I.

Skutkový stav veci a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 5. októbra 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. Ivetou Balalovou, Ružová dolina 10, Bratislava, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Csp 91/2017 (ďalej len „napadnuté konanie“) a jeho uznesením sp. zn. 9 Csp 91/2017 z 27. decembra 2018 (ďalej len „uznesenie o zastavení konania“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ v procesnom postavení žalobcu sa v napadnutom konaní vedenom okresným súdom žalobou z 30. októbra 2017 domáhal proti žalovanej zaplattenia sumy 522,89 € s príslušenstvom. Okresný súd vyzval sťažovateľa 3. augusta 2018 na zaplattenie súdneho poplatku za podanie žaloby. Sťažovateľ súdny poplatok za podanie žaloby neuhradil z dôvodu, že podľa jeho názoru sa na neho ako na spotrebiteľa vzťahuje oslobodenie od súdnych poplatkov. Po tom, čo ostal okresný súd dlhšiu dobu nečinný, zaslal mu sťažovateľ 3. júna 2020 podanie označené ako „*Výzva na zaplattenie súdneho poplatku za podanie žaloby – námietka*“. Okresný súd 17. augusta 2020 informoval sťažovateľa, že uznesením sp. zn. 9 Csp 91/2017 z 27. decembra 2018 napadnuté konanie zastavil pre nezaplattenie súdneho poplatku za podanie žaloby, pričom toto uznesenie malo nadobudnúť právoplatnosť 18. januára 2019. Okresný súd uviedol, že uznesenie o zastavení konania bolo sťažovateľovi doručené do jeho elektronickej schránky 30. decembra 2018. Sťažovateľ 10. septembra 2020 nahliadol do súdneho spisu sp. zn. 9 Csp 91/2017, pričom zistil pravdivosť informácii poskytnutých okresným súdom, ako aj to, že zo spôsobu a výkazu doručovania uznesenia o zastavení konania vyplýva, že bolo

doručované do elektronickej schránky prijímateľa ico://sk/41039496, a teda bolo doručené subjektu, ktorý nie je stranou sporu (fyzickej osobe [REDACTED]).

3. Podľa názoru sťažovateľa postup okresného súdu, keď nedoručil uznesenie o zastavení konania strane sporu – teda jemu ako žalobcovi, ale fyzickej osobe s rovnakým priezviskom, a následné vyznačenie právoplatnosti uznesenia, a tým aj ukončenie konania, vykazujú znaky procesného postupu znemožňujúceho sťažovateľovi ako strane konania, aby uskutočňoval mu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti uviedol, že napadnuté konanie je právoplatne skončené a sťažovateľ tak *„nemôže využiť a podať voči súdnemu rozhodnutiu riadne a ani mimoriadne opravné prostriedky a domáhať sa zrušenia predmetného uznesenia inak, ako podaním ústavnej sťažnosti“*.

4. Sťažovateľ zároveň žiada o zrušenie uznesenia o zastavení konania a priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 2 000 €, ktoré odôvodňuje citovou ujmom a stavom právnej neistoty, ktorému bol a je vystavený nesprávnym postupom okresného súdu v napadnutom konaní.

5. Na základe argumentácie uvedenej v ústavnej sťažnosti sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po jej prijatí na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„I. Základné právo [REDACTED] domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Csp/71/2017 porušené boli.

II. Uznesenie Okresného súdu Bratislava I, sp. zn. 9 Csp/71/2017-23 zo dňa 30.12.2018 sa zrušuje a vec vracia Okresnému súdu Bratislava I na ďalšie konanie.

III. [REDACTED] priznáva finančné zadosťučinenie v sume 2000 € (slovom dvetisíc eur), ktoré mu je Okresný súd Bratislava I. povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

IV. [REDACTED] priznáva náhradu trov konania, ktorú je Okresný súd Bratislava I povinný vyplatiť na účet jeho právnej zástupkyne do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Relevantná právna úprava

6. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

9. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

10. Podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

11. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) podľa § 42 ods. 2 písm. f), g), q), r), t) alebo písm. v), ktorý je zjavne neopodstatnený.

III.

Ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu a samotné posúdenie veci ústavným súdom

12. Z § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť je preto možné považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

13. Ústavný súd poukazuje na to, že čl. 46 ods. 1 ústavy je primárnym východiskom pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany ústavou garantovanej v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až 50 ústavy). V súvislosti so základným právom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy treba mať zároveň na zreteli aj čl. 46 ods. 4 ústavy, podľa ktorého podmienky a podrobnosti o súdnej ochrane ustanoví zákon, resp. čl. 51 ods. 1 ústavy, podľa ktorého sa možno domáhať práv uvedených okrem iného v čl. 46 ústavy len v medziach zákonov, ktoré toto ustanovenie vykonávajú (I. ÚS 56/01).

14. Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 71/97). Z tohto vyplýva, že právne východiská, na základe ktorých ústavný súd preskúmava, či došlo k ich porušeniu, sú vo vzťahu k obom označeným právam v zásade identické (IV. ÚS 147/08), a preto ich namietané porušenie možno preskúmať spoločne.

15. Sťažovateľ namieta, že k porušeniu jeho v bode 1 označeného základného práva podľa ústavy a práva podľa dohovoru došlo z dôvodu nesprávneho procesného postupu okresného súdu, ktorý mu ako žalobcovi v napadnutom konaní nedoručil uznesenie o zastavení konania a následne chybné vyznačil jeho právoplatné skončenie, čím sťažovateľovi znemožnil ako strane sporu realizovať v napadnutom konaní jeho procesné práva.

16. Ústavný súd si v súvislosti s prípravou predbežného prerokovania vecí vyžiadal od okresného súdu spis sp. zn. 9 Csp 91/2017, z ktorého zistil, že okresný súd uznesením sp. zn. 9 Csp 91/2017 z 27. decembra 2018 zastavil napadnuté konanie a žalovanému nepriznal náhradu trov konania. Uznesenie o zastavení konania bolo doručované sťažovateľovi do elektronickej schránky ico://sk/41029496 30. decembra 2018 a po doručení žalovanému (2. januára 2019) nadobudlo 18. januára 2019 právoplatnosť. Okresnému súdu bolo 4. júna 2020 elektronicky doručené podanie sťažovateľa označené ako „*Výzva na zaplatenie súdneho poplatku za podanie žaloby – námietka*“, ktorým

oznámil, že je ako spotrebiteľ zo zákona oslobodený od súdneho poplatku za podanie žaloby, a žiadal, aby mu okresný súd toto oslobodenie „priznal“. Okresný súd 17. augusta 2010 v odpovedi na podanie sťažovateľa oznámil, že napadnuté konanie bolo zastavené uznesením pre nezaplatenie súdneho poplatku za podanie žaloby, pričom toto uznesenie nadobudlo právoplatnosť 18. januára 2019. Ďalej uviedol, že má vykázané doručenie uznesenia o zastavení konania sťažovateľovi 30. decembra 2018 a napriek riadnemu poučeniu o opravnom prostriedku okresný súd neviduje žiadne odvolanie, resp. iné podanie sťažovateľa v uvedenej lehote.

17. Dňa 24. augusta 2020 bolo okresnému súdu doručené elektronické podanie fyzickej osoby – [REDAKOVANÉ], ktorý upozornil, že mu okresný súd doručuje do jeho elektronickej schránky zásielky iného adresáta.

18. Po tom, čo sťažovateľ nahliadol 10. septembra 2020 do spisu a zistil stav napadnutého konania, podal v súvislosti so zistenými skutočnosťami 17. septembra 2020 Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“) žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

19. Zákonná sudkyňa vo vyjadrení k žiadosti ministerstva o súčinnosť z 25. novembra 2020 okrem iného uviedla: „*Uznesenie o zastavení konania doručoval súd elektronicky žalobcovi a žalovanému. Je pravdou, že uznesenie o zastavení konania omylom nebolo doručené žalobcovi, ale osobe s rovnakým priezviskom [REDAKOVANÉ] do elektronickej schránky. Následne bola na uznesení vyznačená právoplatnosť dňom 18. 01. 2019. Po zistení tejto chyby bol daný pokyn na zrušenie vyznačenej doložky právoplatnosti a opätovné doručenie predmetného uznesenia žalobcovi. Po doručení uznesenia žalobcovi bude súd v konaní riadne pokračovať s [REDAKOVANÉ] ako žalobcom v konaní o zaplatenie sumy 522,89 eur.*“

20. Z čísla listu 63 spisovej dokumentácie okresného súdu vyplýva, že zákonná sudkyňa dala 25. novembra 2020 pokyn na zrušenie vyznačenej právoplatnosti uznesenia o zastavení konania z 27. decembra 2018 a na doručenie jeho rovnopisu žalobcovi.

21. Ústavný súd dopytom v kancelárii predsedu okresného súdu zistil, že uznesenie okresného súdu o zastavení konania z 27. decembra 2018 bolo sťažovateľovi doručené 16. decembra 2020 a že sťažovateľ 21. decembra 2020 podal proti nemu odvolanie.

22. Z už uvedeného vyplýva, že okresný súd procesné pochybenia, ktoré mali byť dôvodom porušenia označeného základného práva sťažovateľa podľa ústavy, ako i jeho práva podľa dohovoru, napravil a v napadnutom konaní riadne pokračuje.

23. Vzhľadom na skutočnosti, ktoré ústavný súd zistil z vypožičaného spisového materiálu okresného súdu, a na aktuálny procesný stav napadnutého konania dospel k záveru o zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti sťažovateľa, keďže medzi postupom okresného súdu v napadnutom konaní a označeným základným právom podľa ústavy, ako aj právom podľa dohovoru, ktorých porušenie sťažovateľ namieta, neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by ústavný súd po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol dospieť k záveru o ich porušení.

24. Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní odmietol ústavnú sťažnosť vo vzťahu k namietanému postupu okresného súdu v napadnutom konaní podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

25. V súvislosti s návrhom sťažovateľa na zrušenie uznesenia o zastavení konania ústavný súd poukazuje na to, že z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť a aj domáha využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov

nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

26. Ústavný súd pri príprave predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti zistil, že sťažovateľ mal k dispozícii opravný prostriedok, ktorý mu zákon na ochranu jeho základných práv účinne poskytuje a ktorý i využil, keď podal 21. decembra 2020 proti uzneseniu o zastavení konania odvolanie. Právomoc krajského súdu rozhodnúť o odvolaní sťažovateľa v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu.

27. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť v časti smerujúcej proti uzneseniu okresného súdu o zastavení konania odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

28. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. januára 2021

Peter Molnár
predseda senátu